

Krajevne novice

Glasilo občine Šmartno pri Litiji

November 2019

Letnik 4, številka 8

Iz tokratne vsebine:

Pogovor z gospodom Francem Černetom

stran 4–6

DEKD 2019

stran 7

Sejem Dobrote šmarske dežele

stran 15

Slovesno na Libergu

stran 15

ISSN 2463-8579

S svežimi močmi v novi mandat

Avtor članka: dr. Jernej Kotar, odgovorni urednik

V mesecu oktobru se je iztekel prvi štiriletni mandat uredništva Krajevnih novic. Z zadovoljstvom lahko ugotovimo, da smo izpolnili svoja pričakovanja, vendar pa je kot pri vsaki stvari možnosti za napredek še veliko in k temu bodo usmerjena naša prizadevanja v naslednjih štirih letih.

Ob izteku mandata je v navadi, da se ozremo nazaj in razmišljamo o opravljenem delu, o vseh uresničenih in neuresničenih načrtih, kaj bi lahko storili drugače, kaj smo se naučili, hkrati pa iz preteklih izkušenj snujemo načrte za prihodnost. Jeseni 2015 nas je čakalo veliko dela in izzivov, s katerimi smo se morali spopasti, saj smo glasilo postavljali povsem na novo. Ob nesebični pomoči članov uredniškega odbora in pristojnih na občini smo v dveh mesecih pripravili prvo izdajo. Časopis je v naslednjih mesecih in letih dobival vse bolj izdelano podobo, nenehno se je širila mreža avtorjev prispevkov. Na tem mestu se želim iskreno zahvaliti članom uredniške-

ga odbora Katarini Kragelj, Franciju Vidicu, Domnu Merzlu, Matjažu Hostniku in Sašu Goršku za vso pomoč, zlasti na samem začetku, ko sem jo najbolj potreboval. Naše sodelovanje je bilo od prvega sestanka do današnjih dni zelo dobro, zato sem vesel, da sem imel priložnost štiri leta delati s tako izvrstnimi ljudmi.

Po štirih letih se je iztekel naš prvi mandat, v drugega pa vstopamo v nekoliko spremenjeni sestavi. Mesto odgovornega urednika mi je bilo zaupano tudi za naslednje štiriletno obdobje, za kar se vsem pristojnim iskreno zahvaljujem. Delo v uredniškem odboru sta zaključila Franci Vidic in Sašo Goršek, s svežimi močmi pa sta ju nadomestila Manca Vidic in Uroš Pušnik. Glede na novo sestavo uredniškega odbora lahko že sedaj rečem, da se veselim sodelovanja in dela tudi v prihodnje. Glasilo bo v prihodnjih številkah zagotovo deležno vsebinskih sprememb, vse to pa z namenom, da bi ga naše bralke in bralci še raje prebirali.

Časopis seveda ne bi mogel izhajati brez podpore občine. Na tem mestu gre moja posebna zahvala našemu županu, gospodu Rajku Meserku, ki je projekt Krajevnih novic vseskozi podpiral in bil naklonjen tako povečanju prvotno predvidenega obsega kot tudi številu letnih izdaj. Za konec naj povem, da se bo uredništvo v novi sestavi trudilo izpolniti vsa vaša in naša pričakovanja.

Občina Šmartno pri Litiji

Tomazinova ulica 2, 1275 Šmartno pri Litiji
Elektronski naslov: info@smartno-litija.si
Telefon: 01 896 27 70
Faks: 059 097 480

Uradne ure

Ponedeljek: 8.00–12.00 in 13.00–15.00
Sreda: 8.00–12.00 in 13.00–17.00
Petek: 8.00–13.00
Uradne ure župana so po dogovoru, zaželeno je predhodna najava na telefonsko številko 01 896 27 70.

Glasilo občine Šmartno pri Litiji Krajevne novice

Prispevke in oglase za naslednjo številko Krajevnih novic, ki bo izšla decembra 2019, pričakujemo najkasneje do četrтка, 28. 11. 2019, na elektronski naslov uredništva: krajevenovice@bogensperk.si. Članke, prejete po tem datumu, bomo objavili v okviru možnosti. Avtorje prispevkov in naročnike oglasov naprošamo, naj pri svojem pisanju in oblikovanju upoštevajo navodila, ki so objavljena na spletni strani Občine Šmartno pri Litiji.

Izdajatelj:

Javni zavod Bogenšperk

Odgovorni urednik:

dr. Jernej Kotar

Uredniški odbor:

Katarina Kragelj, Manca Vidic, Uroš Pušnik, Domen Merzel in Matjaž Hostnik

Jezikovni pregled:

Janoš Železnik

Naslovna fotografija:

Franc Černe, prejemnik priznanja

Foto:

osebni arhiv Franca Černeta

Prelom in priprava za tisk:

Biroservis – Mlakar Gorazd s. p.,
Ustje 7, 1275 Šmartno pri Litiji

Glasilo izhaja v nakladi
1800 izvodov in je brezplačno.

ISSN 2463-8579

Občina Šmartno pri Litiji

Vabilo

Javni zavod Bogenšperk in Knjižnica Litija pripravljata osrednjo prireditev ob občinskem prazniku Občine Šmartno pri Litiji z naslovom **Brezčasna zapuščina – spomin, zahvala in navdih**,

ki bo v **četrtek, 14. novembra, ob 19. uri v Kulturnem domu Šmartno pri Litiji**.

Slavnostni govornik bo poslanec Evropskega parlamenta **dr. Klemen Grošelj**.

Prireditev bo popestril bogat kulturni program z nastopi **Tria – Nina Pečar, Urban Grabenšek in Rok Hozjan**.

Vljudno vabljeni!

Župan Občine Šmartno pri Litiji:
Rajko Meserko

Občina Šmartno pri Litiji

Komisija za mandatna vprašanja, volitve in imenovanja

Številka: 063-001/2018-39

Vsem gospodinjstvom na območju krajevnih skupnosti Občine Šmartno pri Litiji

Imenovanje odborov krajevnih skupnosti: Liberga, Kostrevnica, Velika Štanga, Štangarske Poljane, Primskovo, Razbore, Jablaniška dolina, Javorje, Vintarjevec, Zavrstnik

Spoštovani!

Na podlagi Odloka o ustanovitvi in pristojnosti odborov krajevnih skupnosti na območju Občine Šmartno pri Litiji (Uradni list RS št. 16/04 in 36/19) vas pozivamo k predlogom kandidatov za člane odborov krajevnih skupnosti.

Odbor posamezne krajevnice skupnosti ima pet članov, ki jih imenuje in razrešuje občinski svet na predlog Komisije za mandatna vprašanja, volitve in imenovanja (v nadaljevanju komisija) izmed prebivalcev posameznih krajevnih skupnosti.

Kandidaturo za člana odbora krajevnih skupnosti lahko vložijo vsi posamezniki, ki imajo stalno prebivališče v krajevni skupnosti, za katero kandidirajo, in je volilni upravičenec.

Funkcija člana odbora krajevnice skupnosti je častna. Mandat članov odborov poteka s potekom mandata članov občinskega sveta.

Vaše kandidature pričakujemo najkasneje do 25. 11. 2019. Pri kandidaturi morajo biti navedeni naslednji podatki: ime in priimek, stalno prebivališče kandidata in izjava kandidata, iz katere je razvidno, da upravnemu organu dovoljuje preverjanje svojega stalnega prebivališča ter obstoja volilne pravice iz javnih evidenc.

Kandidatura se vložijo pisno pri Komisiji za mandatna vprašanja, volitve in imenovanja, Tomazinova ulica 2, 1275 Šmartno pri Litiji. Obrazec za kandidaturu se nahaja na uradni spletni strani Občine Šmartno pri Litiji <https://smartno-litija.si/>.

Lep pozdrav.

Predsednica Komisije za mandatna vprašanja, volitve in imenovanja:

Veronika Jesenšek

NA POLICAH V TIC-U
(STARETOV TRG 25)

DARILNI ZABOJČKI

Polni dobrot lokalnih ponudnikov.

info@bogensperk.si 01 89 87 867

Franc Černe, prejemnik priznanja za trajni doprinos k razvoju združništva

Avtor članka: Jernej Kotar

V naši občini imamo veliko uspešnih in svojemu delu predanih posameznikov, zato smo zelo veseli, kadar je njihov trud opažen izven njenih meja. V uredništvu Krajevnih novic redno spremljamo vidne domačine in poročamo o njihovih dosežkih, z veseljem jih tudi povabimo k pogovoru, da jih lahko našim bralkam in bralcem поблиže predstavimo. Naše vabilo je tokrat prijazno sprejel gospod Franc Černe, predsednik Kmetijsko gozdarske zadruga Litija in njenega upravnega odbora.

Gospod Franc, naj se vam v imenu uredniškega odbora zahvalim, da ste si vzeli čas za pogovor. Kmetijsko gozdarska zadruga Litija je podjetje, ki je zagotovo dobro znano vsem domačinom, kar nekaj si jih v njem služi kruh, vendar pa jih mnogo manj ve, kdo že vrsto let sodeluje pri ustvarjanju te uspešne lokalne zgodbe. Kot je pri nas že v navadi, vas prosim, da se našim bralkam in bralcem na kratko predstavite.

Najprej hvala za povabilo, kajti menim, da moje ime ni ravno neznano v lokalnem okolju občin Šmartno in Litija. Torej, če začnem na začetku: Franc Černe, rojen sredi 20. stoletja, natančno leta 1955, kot drugi izmed sedmero otrok, doma v vasi Gozd-Reka, pri Mokotarju se je že takrat reklo po domače, torej v številčni povsem kmečki družini. Osnovno šolo sem obiskoval v domačem kraju na Prežganju prva štiri leta, nato pa v Polju pri Ljubljani. Nato sem se leta 1971 zaposlil v Predilnici Litija in tam delal dobrih 20 let ter ob delu pridobil več poklicnih kvalifikacij, povezanih predvsem s kmetijstvom, ki je zelo lep, raznolik, a težaven poklic. Sicer v preteklosti zaničevan, kar se mi še danes zdi povsem neupravičeno in nesprejemljivo, saj veliko pomembnih osebnosti izhaja prav iz kmečkih podeželskih družin, tudi občina Šmartno ima kar nekaj takšnih imen.

ln zakaj pravim, da je moje ime v kraju poznano? Poleg funkcije predsednika zadruga v Litiji, ki jo opravljam že od leta 1997, torej teče 22. leto, sem bil v preteklosti tudi osem let občinski svetnik Občine Litija ter predsedoval Odboru za kmetijstvo, bil soustanovitelj nove Občine Šmartno pri Litiji in tudi tu prva dva mandata občinski svetnik in predsednik Odbora za kmetijstvo. Od ustanovitve Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije sem vseskozi tudi v njenih organih, ravno tako pa sem bil štiri leta tudi v upravnem odboru Zdržne zveze Slovenije. Tako mi je kmetijski stan zelo dobro poznan. Poznane so mi tudi povezave med lokalnimi skupnostmi ter zastopano-stjo interesov proizvajalcev predelovalne industrije in tudi trgovine, ki oskrbujejo nas, navadne potrošnike. Ta veriga mi je pozna-

na, je pa velikokrat zelo napeta in obstaja nevarnost, da se pretrga. Za uvod mislim, da je to dovolj za mojo predstavitev, saj se me nekateri občani spominjajo po polemikah na sejah Občinskega sveta Občine Šmartno v povezavi z nestrinjanjem z občinsko politiko v preteklih mandatih in pod vodstvom prejšnjega župana, pri čemer merim predvsem na kmetijsko gospodarskem področju ter na razvoj podeželja, ki je še danes zapostavljeno. To je moje mnenje. **Od ustanovitve Kmetijsko gozdarske zadruga Litija je minilo že več kot sedemdeset let in v tem času je zelo napredovala, se razvila in postala pomemben dejavnik v lokalnem okolju. Zagotovo je morala na tej poti premagati številne ovire. Kaj je po vašem mnenju najbolj zaznamovalo njen razvoj v teh sedmih desetletjih?**

Da, Kmetijsko gozdarska zadruga (KGZ) Litija, z. o. o., je nekakšna sestavljanka, ki je bila ustanovljena 8. avgusta 1948. Skoraj istočasno so bile ustanovljene še KZ Šmartno, KZ Kostrevnica, KZ Vače, KZ Kresnice, KZ Sava in KZ Polšnik, ki pa so se leta 1960 združile

v poslovno zvezo Zdržna kmetijska zadruga Litija. Za nastanek teh zadrug je bila odločilna predvsem potreba po razvoju in modernizaciji kmetij. Pomemben faktor glede razvoja je imelo posestvo Grmače, ki je bilo v združnih rokah in kjer se je novo znanje na področju poljedelstva, predvsem pa živinoreje, prelivalo iz teoretičnega znanja v prakso. To so potem člani zadruga prenašali na svoje kmetije in jih posodabljali, močno se je razvila tudi kooperacija med zadrugo in njenimi člani, tako se je počasi tudi krepilo število članstva v zadrugi, v kateri so kmetje najemali tudi kredite za svoje naložbe, in razvoj kmetij je bil obeta-ven. Vendar so prišli tudi težki časi, po letu 1963 je proizvodnja krepko padla, zadrugi pa so bili s strani države odvzeti tudi gozdovi, ki so v poslovnem smislu predstavljali velik delež, prišlo je do izgub, kajti zadruga ni mogla odplačevati dolgov, ki so bili vezani na odplačilo iz prihodka gozdov. Prišlo je do prisilne uprave zadruga, vendar se kmetje ne dajo kar tako. V 70. letih prejšnjega stoletja je Mercator prevzel 7 trgovin po krajevnih središčih, ki so bile v združnih hišah. Te trgovine so prinesle zadrugi nov razvoj, pa tudi državna politika je spremenila miselnost in začela spodbujati kmetijsko panogo kot celoto. Prišli so boljši časi za kmetijstvo, začele so se ustanavljati strojne, hlevske, pašne, živinorejske in ostale skupnosti, ki so izvajale velik napredek pri posodabljanju kmetij. Lažje je bilo pridobiti tudi kredite in tako se je v času dobrih deset let posodobilo skoraj 400 kmetij.

Že več kot dvajset let ste aktivno vključeni v delovanje zadruga, zato imate velike zasluge za njeno uspešnost. Nam lahko zaupate, kako ste postali del njenega kolektiva oziroma kaj vas je navdušilo za delo v njenih organih?

No ..., to pa je zame resnično nova doba,

kajti po nastanku nove države leta 1991, ko sem bil tudi sam aktivno vključen v desetdnevno vojno za postavitev naše domovine na demokratičnih načelih, je v letu 1992 družbena lastnina v upravljanju zadrug prešla v zadržno lastnino. Tako je zadruga Litija postala delničarka Ljubljanskih mlekar in Mesarije Litija. Sprememba je bila tudi v pravilih zadruga, v katerih je bil določen delež za včlanitev 250 DEM v tolarški protivrednosti. Tako je te deleže vplačalo 359 članov, ki so postali polnopravni člani KGZ Litija, med njimi sem bil tudi sam. V zadržništvu na Slovenskem, ki ima že dolgoletno tradicijo in vrednote, je po letu 1991 zavladal en povsem nov zagon. Kot aktivni član mladih zadržnikov ter član SLS sem bil leta 1997 tudi predlagan na rednem letnem občnem zboru za predsednika zadruga in bil na teh volitvah z veliko večino tudi izvoljen. To je bil zame povsem nov izziv, a imel sem že kar nekaj izkušenj z vodenjem in izvajanjem posameznih nalog, četudi na drugih področjih. Že takoj na začetku mandata je bilo potrebno začeti s pripravami na praznovanje 50. obletnice zadruga Litija in istočasno tudi na razstavo goveje živine, ki smo jo izpeljali na travniku, kjer danes stoji trgovski center na Ježi v Litiji, prav tako pa tudi izbrati najnaprednejše kmetije za podelitev priznanj za razvoj tako kmetij kot tudi zadruga Litija kot celote. Pri tem seveda nisem bil sam, kajti vse odločitve so bile podprte s sklepi upravnega in nadzornega odbora in naložena direktorju in njegovim sodelavcem, ki so s pomočjo takrat še kmetijsko pospeševalne službe, govedorejskega društva in ostalih društev ter posameznih kmetij uspešno izpeljali zadane naloge.

Vsako podjetje se mora danes nenehno

spopadati z izzivi globalizacije, negotovimi gospodarskimi razmerami itd. Kako je zadruga prebrodila krizno obdobje zadnjih desetih let?

KGZ Litija je bila kot gospodarska družba v vsej svoji zgodovini nenehno na nekem prepihu, zato smo morali vedno imeti neke rezerve za slučaj slabe letine. Kmetija je zelo odvisna od naravnih danosti, vremena ter tudi ponudbe in povpraševanja na trgu in ne nazadnje tudi politike, ki pa kmetijstvu ni bila naklonjena. Zato smo vsak sklep, predno smo ga spravili na papir, temeljito premleli in odstranili nepredvidene pasti. Včasih nam je to bolj uspelo, vedno pa tudi ne in ena izmed takšnih slabih izkušenj je zagotovo Litijska mesarija, v kateri smo izgubili pomemben delež kapitala zadruga. Pa ne želim sedaj iskati krivca, ki je pri ljudeh poznan, imamo pa sedaj na tem mestu razvalino.

Tudi Mercatorja in Ljubljanskih mlekar nismo uspeli obdržati v slovenskih rokah, vendar je bil pri tem celoten zadržni sistem prešibek. Politika je odigrala glavno vlogo in naj tudi nosi odgovornost, kajti tudi na teh dveh segmentih smo utrpeli škodo glede višine zneska delnic, ki smo jih bili prisiljeni prodati.

V Šmartnem so bile nekoč tri trgovine, danes pa deluje samo še ena. KGZ Litija poleg svoje poslovalnice v občinskem središču vzdržuje tudi poslovalnice v precej manjših krajih. Kako to, da zadruga ni šla po poti drugih trgovcev, ki so se umaknili v večja urbana središča?

Da, tu pa se odrazi pripadnost zadrugi ter vpetost nas vseh v podeželje. Tudi na račun tega, da v teh trgovinah ne dosegamo dobička, smo doslej povezanos in pripadnost ohranjali, koliko časa bomo to še

zmogli, pa je vprašanje, kajti z mladimi prevezniki kmetij se seveda izboljšuje ekonomičnost kmetij. Mladi so izobraženi in ne želijo delati pod ceno in z zavestno izgubo, tako da usiha tudi ta pripadnost, četudi je med gospodarskimi družbami zagotovo največ solidarnosti še vedno znotraj zadržnega sistema in kmetov.

Kot vsako drugo podjetje je tudi zadruga tesno vpeta v lokalno skupnost. Kako bi vi ocenili sodelovanje med zadrugo na eni ter občino, društvi, kmeti in ostalimi na drugi strani?

Seveda, KGZ Litija združuje svoje članstvo iz več občin – Litija, Šmartno, Zagorje, Ivančna Gorica – in tako smo vezani tudi na pravila, ki jih posamezne občine imajo in ki niso neposredno vezane na zakon. Tu bi izpostavil predvsem težave pri nerazrešenih premoženjsko pravnih zadevah, kot so zemljišča in ostale nepremičnine, ki so vpisane kot last zadruga. Prav tako moram reči, da smo v zadnjem času odvalili velik kamen spotike na zemljišču, ki je bilo last zadruga, to pa je Rakovnik, ki ga je leta in desetletja svinjala IUUV, po stečaju pa ga prepustila zadrugi kot lastnici v upravljanje, ker bi morala država poskrbeti za upravljanje. Ne želim iskati krivca za nastalo situacijo, vendar moram reči, da si nima nihče pravice pripenjati medalje za zasluge, kajti KGZ Litija je brezplačno prenesla cca. 3 ha zemljišč, delno stavbnih zemljišč, na državo Slovenijo. Prepričan sem, da smo s tem posegom naredili prvi korak k sanaciji tega odlagališča. Kaj pa so storili drugi akterji, tu mislim tudi na lokalno skupnost? Tu pa si res ne bi dovolil potvarjati zadev, kajti po ustanovitvi Občine Šmartno pri Litiji smo s strani MOP dobili predlog sanacije, pa za nekatere občinske akterje ni bil ustrezen. Pa

o tem kdaj drugič.

Sodelovanje s kmeti, ki so člani zadruga, menim, da je dobro, saj imamo 70 proizvajalcev mleka, ki dnevno skupaj s posestvom namolzejo cca 25.000 litrov mleka, ki ga odprodamo v mlekarne. Tudi pitana živina se redno odkupuje tudi od nečlanov, tako da je cena konkurenčna ostalim zadrugam. Zadruga Litija ima danes 360 članov, vpisanih v register, ki pa po pravilih s svojim premoženjem jamčijo za poslovanje zadruga. To je razlika v odgovornosti do zavoženih investicij, ki jih v zadrugi Litija ni.

Posvetiva se še priznanju, ki ste ga letos na predlog KGZ Litija prejeli na mednarodnem kmetijsko-živilskem sejmu AGRA. Zadruga zveza Slovenije vam ga je podelila zaradi vašega trajnega doprinosa k razvoju združništva. Nam lahko zaupate, kaj vam osebno pomeni prejem tega najvišjega priznanja?

Prejem tega priznanja je nekakšna nagradnja že prejetega priznanja Zdruga zveze Slovenije, ki podeljuje priznanja za zasluge pri razvoju združništva. Takšno priznanje sem že prejel leta 2008 ob 60. obletnici KGZ Litija, prav tako v Gornji Radgoni, letos pa na predlog kamniško-

zasavske regije še podobno najvišje priznanje Zdruga zveze Slovenije za trajni doprinos v združništvu. Kaj mi pomeni? Veliko. To, da je moje delo v teh organih tako Zdruga zveze Slovenije kot tudi regije in naše litijske zadruga bilo opaženo in cenjeno, četudi nismo vsi vedno enakega mnenja. Vendar pa so po temeljitih analizah in premisleku naše usmeritve za delo naprej zelo podobne, le pristop je včasih nekoliko drugačen. Vsi se moramo truditi, da izboljšamo položaj kmeta, da bo ta poklic cenjen in spoštovan, tako kot si zasluži, da uspemo prepričati potrošnika, da je domača hrana najboljša, četudi ne najcenejša. Vendar s tem, ko kupujemo domače, ohranjamo tudi delovna mesta in ohranjamo poseljenost podeželja. Imamo srečo, da je naša šmarska občina še dobro poseljena, kmetijske površine pa obdelane, četudi bi lokalna skupnost lahko namenila znatno več sredstev za kmetijstvo. Pa o tem kdaj drugič, če bo priložnost, kajti to priznanje, mi daje tudi spodbudo za naprej, da se bom še naprej zavzemal za izboljšanje položaja kmetijstva v družbi.

Za konec ne morem mimo še enega vpra-

šanja. Kakšni so načrti KGZ Litija za prihodnost? Si lahko morda na območju naše občine obetamo še kakšno investicijo?

Investicijske naložbe v zadrugi so prav gotovo usmerjene v nadaljnji razvoj, vendar je na trgovskem področju trgovin v Sloveniji že tako preveč, saj smo rekorderji glede na število prebivalstva. Vendar zagotavljam, da bomo skrbeli za čim širšo ponudbo blaga v obstoječih trgovinah, pa tudi kvaliteta ponudbe mora biti na še višjem nivoju, zato bomo vlagali sredstva v opremo in ljudi, ki so tu zaposleni za vas, kupce. Zadruga kot taka nima cilja, da si na račun kmeta, potrošnika ustvarja dobiček, temveč da zadovolji potrebo po repromaterialu in ostalih živilskih proizvodih, ki so vam pri roki z minimalno maržo, zato sem prepričan, da imamo pridne in sposobne zaposlene ljudi tu v Šmartnem, ki vas bodo zadovoljili. Pa srečno in uspešno tudi vam v uredništvu, prav tako pa čestitke Občini Šmartno pri Litiji ob občinskem prazniku.

Gospod Franc, hvala vam za prijeten pogovor. V imenu uredništva Krajevnih novic vam tudi v prihodnje želim veliko uspeha tako v zasebnem kot poslovnem življenju.

Gibanje in likovno ustvarjanje v Vrtcu Ciciban

Avtorici članka: Mojca Dragar in Polona Marolt

Počasi se poslavlja drugi jesenski mesec in tudi otroci Vrtca Ciciban so že dodobra zakorakali v novo vrtčevsko leto. Letos naš vrtec obiskuje 255 predšolskih otrok. Mesecu uvajanja, utrjevanja starih ter pletenja novih prijateljstev je sledil mesec praznovanja in obeleževanja jeseni.

Prvi teden oktobra je za otroke še posebej pomemben teden, saj takrat praznujemo Teden otroka. Letošnja poslanica se je glasila Naše pravice. Tako smo ta teden preživeli na pester in zabaven način, se družili, ustvarjali, igrali.

V našem vrtcu smo se vključili v projekt Ministrstva za infrastrukturo na temo trajnostne mobilnosti ter s podporo in pomočjo tako otrok kot njihovih staršev iskali ter tudi uresničevali možnosti in poti, ki bi nas vse spodbujale pri ohranjanju in zagotavljanju čistosti našega okolja. Dva polna tedna smo v vrtcu prihajali peš, s kolesi, skiroji ..., s čimer so otroci najprej spoznali, nato pa tudi dokazali, kako malo je kljub številnim začetnim pomislekom pravzaprav potrebno, da najprej v nas samih in nato tudi v lastnih

dejanjih dosežemo potrebne pozitivne premike.

Kako smo bili v svojih prizadevanjih vztrajni, v kolikšni meri angažirani in na kakšne načine vse smo skušali doprinesti k trajnostni mobilnosti, smo v povezavi s prednostno nalogo vrtca v sredo, 23. 10. 2019, skušali

upodobiti tudi na likovni način. »Ustvarjalno dopoldne pod kostanji«, kot smo poimenovali dogodek, je v otrocih še enkrat utrdilo pečat, da je bilo njihovo prizadevanje pomembno, vsem nam, ki smo jim pri njihovem trudu in zavzetosti stali ob strani, pa potrdilo, da star pregovor »na mladih svet sloni« še kako drži.

DEKD 2019

DEKD 2019: Razstava učiteljice ustvarjalke

Učiteljice smo ustvarjalne ženske. Poleg tega, da smo predane svojemu poklicu, da smo žene, partnerke, mame, babice in še marsikaj, znamo najti čas tudi za svojo dušo. Najbrž bi težko naštele različne načine preživljanja prostega časa in polnjenja baterij: sprehodi v naravo, rekreacija, petje, ples, vrtnarjenje ... in nenazadnje najrazličnejše ustvarjanje. Nekatere med nami pišejo pesmi in zgodbe, slikajo, fotografirajo, izdelujejo nakit in drobne predmete iz najrazličnejših materialov, druge pletejo, kvačkajo, vežejo, klekljajo, pečejo torte, kuhajo marmelade in sokove, nabirajo in sušijo zelišča, izdelujejo cvetlične aranžmaje ... Nekatere na ta način ohranjajo bogato dediščino naših prednikov, druge uživajo v tem, da s svojimi izdelki razveseljujejo domače, tretje rade postavijo svojo ustvarjalnost na ogled širši javnosti. Vse pa ustvarjajo predvsem za svojo dušo.

Letošnja tema je spodbudila učiteljice v našem kolektivu, da so pod geslom DEDIŠČINA # UMETNOST # RAZVEDRILLO postavile na ogled svoje izdelke. Oder v šolski avli je bil skoraj pretesen za likovne umetnine v različnih tehnikah, vezenine, pletene in kvačkane kose oblačil in igrač ter različne drobne predmete. Razstavo so si poleg vseh učencev ogledali tudi številni starši, stari starši in drugi obiskovalci. Pohvale, s katerimi obiskovalci niso skoparili, so seveda spodbuda za nadaljnje delo učiteljic ustvarjalk.

DEKD 2019: Projekt Igrajmo se, igraymo

Naša šola se je letos že šesto leto pridružila številnim dogodkom, ki so potekali po Sloveniji v času dni evropske kulturne dediščine. Tema DEDIŠČINA # UMETNOST # RAZVEDRILLO je izredno široka in ponuja mnogo izzivov za delo z otroki. Odločili smo se, da posežemo v ožji del dediščine, povezane predvsem z otroštvom v preteklosti, saj smo želeli, da bi učenci aktivno sodelovali v projektu. Kljub povsem drugačnemu načinu življenja in vpetosti otrok v delovni vsakdanjik se je tudi v preteklosti vedno našel čas za igro in razvedrilo. Mnoge stare igre so ob poplavi modernih igrač in novih oblik zabave žal utonile v pozabo. Želimo si, da bi nekatere od njih ponovno obudili, jih vključili v šolsko in domače preživljanje prostega časa ter vzpostavili novo vez med generacijami. Učenci lanskega 6. in 7. razreda so svo-

je delo zastavili že spomladi. S pomočjo ankete so raziskovali, katere stare otroške igre so se igrali njihovi starši in stari starši ter ugotavljali, katere od teh iger poznajo tudi oni. Rezultati ankete so pokazali, da je kar nekaj iger, ki kot del dediščine še živijo med otroki (npr.: med dvema ognjema, zemljo krast, slepe miši, skrivalnice, pepček, ristanc, telefončki, človek ne jezi se, različne igre s kartami ...). So pa na drugi strani igre, ki jih je že prekril prah pozabe (npr.: figure metat, kamenčkanje, mama, koliko je ura, Ljubljana, Zagreb, Beograd, kozo zbijat, ravbarji in žandarji, OF, špana ...).

V želji, da se ne bi igrali samo v času dni evropske kulturne dediščine, smo med igrami izbrali 10 takih, ki so po rezultatih ankete že pozabljene, zapisali pravila zanje in jih lično ilustrirane z risbami učencev izdali v posebni brošuri. En izvod te knjižice so dobili vsi razredi od 1. do 5. in oddelki podaljšanega bivanja. Pod vodstvom animatorjev s predmetne stopnje se bodo učenci vsak mesec naučili eno od iger in se tako igrali skozi vse šolsko leto. Na ta način bodo igre ponovno zaživele med otroki in se, upamo, ohranile za naslednje generacije.

Naš cilj je bil, da projekt ne bi povezal samo učencev vseh razredov, ampak tudi starše in stare starše, zato smo si zamislili dogodek IGRAJMO SE, IGRAJMO, ki bo v znamenju igranja namiznih družabnih iger. Nanj smo povabili učence od 1. do 4. razreda ter njihove starše in stare starše. V četrtek, 10. oktobra, popoldne so se v sproščenem kulturnem programu predstavili učenci 1. triade z igrkami Bela, bela lilija, kruh je že pečen, žlice pucat, bela Ljubljana, slepe miši in gnilo jajce. Po končanem programu se je več kot sto udeležencev vseh generacij igralo različne namizne igre: človek ne jezi se, spomin, karte, šah, mikado, domine, špano. (Za to staro pozabljeno igro so učenci pri tehniki sami izdelali igralne plošče.) Najbrž ni treba posebej poudarjati, da so se imeli lepo, da so se zabavali in uživali v druženju ter da sploh ni bilo pomembno, kdo je bil boljši.

S tem pa projekt še ni bil zaključen. V soboto je v Šmartnem potekal sejem dobrot šmarske dežele, na katerem je imela stojnico tudi naša šola. Obiskovalci sejma so z otroki lahko igrali špano ali šah.

Danica Sedevečič

Jesen s Klišejem

Avtorica članka: Manca Planinšek

Prvi teden oktobra ste nas lahko našli na železniški postaji na naši stojnici, na kateri smo vpisovali nove člane, kuhali kavo in poskrbeli za dober zajtrk. Če ste nas zamudili se še vedno lahko oglasite v času naših uradnih ur.

16. 10. smo se predstavili (poleg Mladinskega centra Litija, VDC-ja, Društva kmetič, Mestnega muzeja Litija, TIC-a, NK Litija, Plesnega društva NLP, Glasbene šole Kokalj in Glasbene šole Bučar) na dogodku za mlade v Šmartnem, kjer ste nas lahko bolje spoznali in s sodelovanjem v našem kvizu dobili tudi manjšo nagrado.

18. in 19. oktobra smo priredili vikend kulturnega dogajanja. V dveh zaporednih večerih smo na pesniškem večeru v petek odkrivali lepote besede, naslednji dan, v soboto, pa na potopisnem večeru potovali preko Gruzije na vzhod čez Kirgizijo, Kazahstan, Uzbekistan, Nepal, Indijo, Malezijo, Laos, Vietnam na Tajsko, do bistva potovanja, njihove lepote pa tudi nevarnosti. Z nami je svoj košček sveta in izkušnje delil Žiga Brodar, ki mu gre najlepša zahvala – za čudovito pripovedovanje, prelepe fotografije s potovanja in vse misli. Hvala tudi vsem bralcem na pesniškem večeru in vsem obiskovalcem. Kulturni šok je tradicionalni Klišejev projekt, ki obstaja vse od leta ustanovitve, včasih v manjšem in včasih v večjem obsegu. Zato obljublamo, da bomo šokirali tudi naslednja leta!

Najboljša zabava ob halloweenu z vrhunsko elektronsko glasbo se je vrnila tudi letos. Zažurali smo v soboto, 26. oktobra 2019, v Dvorani Pungrt, Šmartno pri Litiji. V valove glasbe smo zajadrali z Dee Koko Dj, Timo G, TIM URBANYA, Tommc in Ray Everon.

Na pohod od Litije do Čateža se je 9. 11. v okviru 33. mednarodnega popotovanja po Levstikovi poti odpravil tudi KLIŠE. Čeprav pot ni bila kratka, je bilo postankov dovolj, tako da nismo bili ne lačni ne žejni.

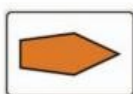
Druga kino sobota bo potekala 16. novembra, tokrat bo zaporedje filmskega traku: Bacek Jon film: Farmagedon, Pri Addamsovih, Terminator: Temačna usoda in Joker.

30. 11. vas lepo vabimo na Klišej Rocks, na katerem bodo nastopili: Siddharta, AVVEN, Joker Out, Lumberjack in Berny White. Vstopnice lahko dobite na Klišēju, preko spleta in na vseh Eventimovih pro-

dajnih mestih.

Vsi, ki imate nove, atraktivne ideje ali pa si le želite druženja, ste vabljeni vsako prvo soboto v mesecu ob 19.00 na mesečne seje kluba! Z nami pa ostajajo tudi stalne ugodnosti: s kupončkom, ki ga prejmeš na Klišēju, te mesec joga v Art Caffēju stane le 24 €, ugodno fotokopiranje, fitnes, pro jumping, Lamfit bootcamp in odbojka. Ceneje se lahko včlanite v Knjižnico Litija, v Optiki Manja pa dobite poseben Klišejev popust! Še vedno nudimo tudi inštrukcije angleščine, slovenščine, matematike in nemščine.

Vabilo

Predavanje za starejše voznike oz. vse, ki bi želeli obnoviti svoje voziško znanje, bo 18. 11. 2019 ob 17. uri.

Avto-moto društvo Litija vabi na predavanje na temo novih prometnih predpisov, vožnje skozi krožišča, vožnje po avtocesti ter napredne tehnologije, ki so v pomoč voznikom. Predavanje bo izvedel predavatelj varne vožnje iz Centra varne vožnje Vransko. Predavanje bo potekalo 18. 11. 2019 v prostorih AMD Litija, na naslovu Podkraj 6 v Litiji, s pričetkom ob 17. uri.

Brezplačno predavanje bo trajalo približno 90 minut.

Vljudno vabljeni!

Avto-moto društvo Litija

Mladinska izmenjava: Ecodaily!

Avtorica članka: Danijela Sitar

Klub litijskih in šmarskih študentov je od 23. do 29. septembra gostil mednarodno mladinsko izmenjavo, financirano s strani Erasmus+ Mladi v akciji programa Evropske unije. Mladi iz Slovenije, Španije, Slovaške, Grčije in Romunije smo skupaj preživeli šest dni v Ponovičah pri Litiji in se poglobili v temo trajnostnega življenja.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Preko aktivnosti spoznavanja in team-buildinga smo poskrbeli za sproščeno vzdušje in delovni duh v skupini. Na mednarodnem večeru smo spoznali kulinariko in navade držav, iz katerih prihajajo soudeleženci, mladi so predstavili svoje države s poudarkom tako na ekoloških problemih kot tudi na inovativnih rešitvah, ki zaznamujejo njihovo državo in pa tudi lokalno okolje. Skupaj smo poskusili povzeti in predlagati določene rešitve in poskrbeti za kritično stališče do okoljske problematike. Skozi proaktivno kavarno, ki se je preko štirih tem – obleka, hrana, transport in odpadki – dotikala predvsem naših vsakodnevnih skrbi, smo poskusili pojasniti, katere rešitve, ki pomenijo manjši poseg v okolje, smo pripravljeni sprejeti v svoj način

življenja in česa ne, kaj že počnemo in pa tudi, katere rešitve v sistemu, v katerem živimo, za nas niso mogoče. Odpravili smo se na pohod do Litije, na lov na zaklad s pomočjo aplikacije Actionbound smo spoznali litijsko okolje, se zabavali in mimoidoče povprašali o njihovem odnosu do okoljske krize. Obiskali smo tudi zeliščarstvo Hanuman, kjer so nam razkazali njihov zeliščni vrt, Monika nam je pojasnila podjetniško pot zeliščarstva in osebno rast, ki vodi do sožitja z naravo in je prepletena s spoštovanjem do narave in okolja, v katerem živimo. Tudi ustvarjali smo – pod mentorstvom Maše in Katarine iz Smetumet so nastale uporabne umetnine iz smeti, tudi iz odpadkov, ki smo jih v času izmenjave zbrali sami. Pripravili smo razstavo in na piknik povabili

lokalne prijatelje, s katerimi smo izmenjali svoje poglede in razmišljanja. Predzadnji dan smo se odpravili v Ljubljano – na obisk so nas sprejeli v pravični trgovini 3muhe, v kateri je poskrbljeno za pravično plačilo, s čimer je omogočeno boljše življenje pridelovalcem in izdelovalcem.

Skozi aktivnosti smo spoznali drug drugega, drugačne kulture in mišljenje, pa tudi svoje lastno. Predvsem s prizadevanjem za kritičen pogled na tematiko trajnosti smo s pogledom okoli sebe in vase vzpostavili vez zavestnega mišljenja o lastnem vplivu na okolje in okolja na nas. Domov, kjerkoli to že je, smo odnesli nova poznanstva in nova spoznanja – naša dejanja imajo vpliv. In ravno zato je pomembno, kaj počnemo in česa ne.

Šmarski advent

Javni zavod Bogenšperk bo **30. novembra 2019** na **Staretovem trgu** v Šmartnem pri Litiji organiziral sejmsko prireditev Šmarski advent. Na sejmu bodo sodelovali obrtniki in rokodelci iz Šmartnega in okoliških krajev, ki bodo pripravili pestro ponudbo različnih izdelkov in predprazničnih daril. Vljudno vabljeni na trg pred cerkvijo svetega Martina, kjer boste ob prijetnem druženju v prazničnem vzdušju lahko opravili tudi vse vaše predpraznične nakupe.

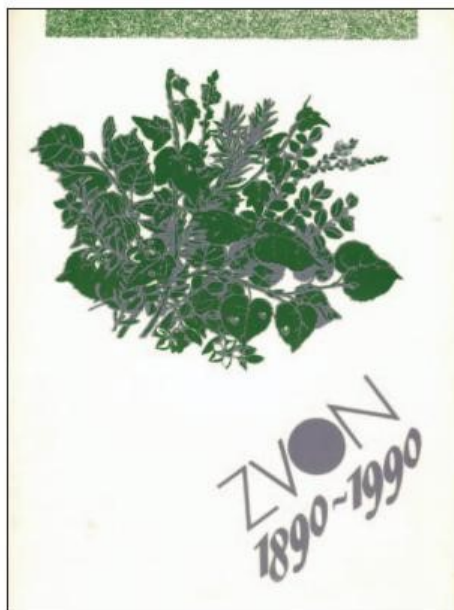

Razstava o delu Pevskega društva Zvon

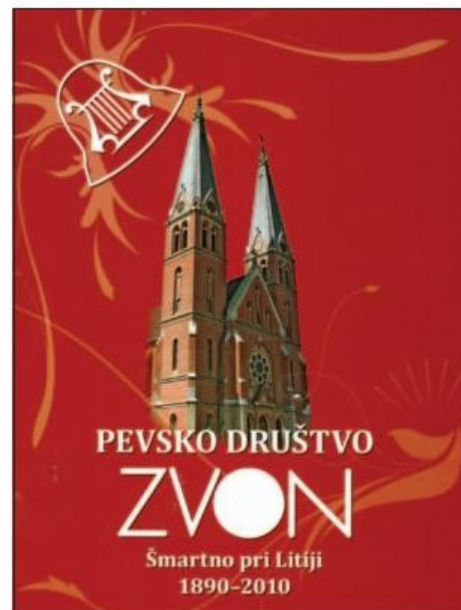
Avtorica članka: Katarina Kragelj

V letu 2020 bo Pevsko društvo Zvon praznovalo 130-letnico od uradne ustanovitve društva. Leta 1890 je društvo sprejelo svoja pravila, čeprav je po neuradnih virih zbor obstajal že vsaj 15 let prej.

V počastitev pomembne obletnice bo potekalo več dejavnosti in prva bo 7. decembra 2019 ob 18. uri na Stareto-vem trgu v društvenih prostorih. Odprta bo razstava o delu društva v preteklih letih in danes. Razstavo bomo člani zbora pripravili ob strokovni pomoči kustosinje Mestnega muzeja Litija iz ZKMŠ Litija, dr. Tine Šuštaršič. Poleg zbiranja materiala za razstavo bo MePZ Zvon sodeloval tudi v kulturnem programu. Priprava razstave in otvoritev potekata v

Zbornik Zvon, 100 let

Zbornik Zvon, 120 let

okviru operacije »Dediščina nas povezuje« in je sofinancirana s strani Republike Sloveni-

je in Evropske unije iz Evropskega sklada za regionalni razvoj.

Iz dela RKS – Območnega združenja Litija

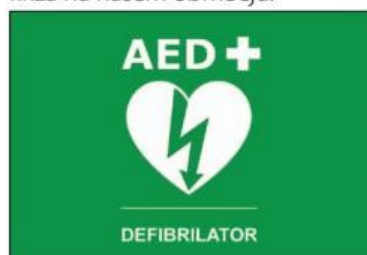
Drobtinica

Na Območnem združenju Rdečega križa Litija smo se ob svetovnem dnevu hrane tudi letos vključili v mednarodno akcijo »Drobtinica«, ki je bila v četrtek, 17. oktobra 2019. Naši prostovoljci in mladi člani RK iz Osnovne šole Litija so med 9.00 in 12.00 zbirali prostovoljne prispevke v zameno za kruh in pecivo, ki so nam ga velikodušno podarili: SPAR SLOVENIJA, Društvo podeželskih žena in deklet Dole pri Litiji, KORK Dole in KORK Gradišče. Zbrana sredstva bomo namenili OŠ Litija in PŠ Dole pri Litiji.

16. oktober – svetovni dan oživljanja

Ob svetovnem dnevu oživljanja smo bili aktivni z akcijo prikaza temeljnih postopkov oživljanja in uporabe AED po krajevnih organizacijah Rdečega križa na našem območju.

KRI REŠUJE ŽIVLJENJA.
MOJA KRI – VARNA KRI.

ZAME, ZATE, ZA VSAKOGAR.

Daj majhen delček sebe za dobro drugega.

RKS Območno združenje Litija vabi krvodajalke in krvodajalce, da se udeležijo krvodajalske akcije, ki bo
27. novembra
in
28. novembra
v prostorih Zdravstvenega doma v Litiji.
KRI je nenadomestljivo zdravilo,
pri zagotavljanju krvi pa si lahko pomagamo le ljudje med seboj.

Vljudno vabljeni!

RKS OZ Litija

Novice iz Knjižnice Litija

Spominska razstava ob
80. obletnici rojstva akad.
slikarja Jožeta Megliča

V šmarnski knjižnici so sorodniki, prijatelji, bivši sodelavci in učenci počastili rojstni dan akademskega slikarja Jožeta Megliča. Skupnih trenutkov in ustvarjanja so se spominjali: Aleš Gulič, Boris Žužek, Rajko Meserko, Berta Juvan, Joža Ocepek, Janez Vozel. V kulturnem programu so nastopile učenke Glasbene šole Litija in Šmartno. Pregledna razstava prinaša raznolike motive: olja, akrilne slike, paste, risbe, grafike in oljare. Na ogled bo do konca novembra.

Približevanja z zakoncema Štremfelj

Alpinist, gorski vodnik, profesor športne vzgoje, oče, mož, čebelar (in še bi lahko naštevali) Andrej Štremfelj je lani na gornškem festivalu Ladek na Poljskem prejel zlati cepin za življenjsko delo, najprestižnejše alpinistično priznanje. Spremljala ga je soproga Marija Štremfelj, slovenska alpinistka, športna plezalka, profesorica biologije, mama treh otrok. V ganljivem govoru se je zahvalil tudi Bogu in ženi Mariji. »Polovica nagrade je njene,« je dejal Štremfelj, ki je svojo življenjsko sopotnico, s katero sta se vpisala v zgodovino (in Guinnessovo knjigo rekordov), spoznal pred 41 leti. Zakonca Štremfelj bosta v KC Litija prišla v ponedeljek, 18. 11., ob 19. uri. Z njima se bo pogovarjal Gorazd Mavretič.

Ob dnevu splošnih knjižnic – Igor Karlovšek in Marija Švajncer

Z dvema literarnima večeroma bomo knjižničarji praznovali dan splošnih knjižnic, 20. november. 19. 11. bomo v Knjižnici Litija ob 19. uri spoznali pisatelja, scenarista in odvetnika Igorja Karlovška, ki je za roman Gimnazijec v letu 2005 prejel nagrado Večernica. Na literarnem večeru bo predstavil svoje zadnje delo, Sodišče. Z domoznanskim večerom v novembru, ki bo prav tako posvečen dnevu splošnih knjižnic, pa bomo zaokrožili jubilejno Grumovo leto. Dr. Marijo Švajncer, ki je napisala delo Slavko Grum – vztrajati ali pobegniti

onkraj, javnost pozna kot doktorico filozofskih znanosti, ki je na FF Univerze v Mariboru predavala filozofijo. Je avtorica številnih člankov in knjig, tudi romanov za mladino in odrasle. Dr. Švajncerjeva bo predavala v četrtek, 21. 11., ob 19. uri v Knjižnici Šmartno.

Knjižničarji bodo dnevu splošnih knjižnic z dogajanji in prireditvami posvetili ves novembrski teden od 18. do 22. 11.

Ta veseli dan kulture

Prvi decembrski teden prinaša Ta veseli dan kulture, ko se vrata kulturnih ustanov odprejo na stežaj. V ponedeljek, 2. 12., bo v Knjižnici Šmartno odprta razstava fotografij natečaja, ki poteka vsako leto v čast občinskega praznika. Ob tem bo javnost spoznala pesniško zbirko pesnice in slikarke Marije Smolej. Prireditev bo ob 19. uri.

Na Ta veseli dan kulture, 3. 12., na Prešernov rojstni dan, pa bo v Knjižnici Litija društvo LILA pripravilo razstavo, Knjižnica Litija pa bo v sodelovanju s sekcijo Lila piše predstavila novo številko literarne revije Regrat. Rdeča nit številke bo reka Sava. Dogodek bo ob 19. uri.

Poldragi kamni, uporaba in značilnosti – predavanje in razstava

Nekoč so premožni moški svoje drage razveselili z dragocenim nakitom, v plemenite kovine so draguljarji vdelali drage kamne, dokaz večne ljubezni. V zadnjih nekaj desetletjih pa se za takšne naložbe odločajo redki. Popularizacija cenenegega nakita, nižji finančni standard, modne smernice, pomanjkanje družabnih dogodkov ... Vse to vpliva na obnašanje potrošnika. V nekaterih evropskih državah ljudje še vedno vlagajo v drage in poldrage kamne in prav o tem bo med drugim tekla beseda na predavanju Antona Klinca, ki se je ob prvem stiku z bleščečimi kamni odločil, da postanejo njegov hobi in več. Na predavanju bo s pomočjo projekcije predstavil najbolj znane kamne, njihovo uporabo v zlatarstvu in dostopnost. In morda bo komu rešil zagato glede decembrskega prazničnega obdarovanja ... Predavanje o poldragih kamnih bo v Knjižnici Litija 10. 12. ob 19. uri.

Aleksandra Mavretič

Novice iz Planinskega društva Litija

Avtor članka: Aleš Pregel

Pohoda Vranov let se je 7. 9. 2019 kljub slabemu vremenu udeležilo dvajset pohodnikov. Petnajst pohodnikov je bilo iz sekcije Sokol, pet pa iz Zagorja.

Prehodili so pot iz Vintarjevca preko Riharjevca in čez Vrata do Razbor. Nato so se z avtobusom odpeljali na GEOSS, kjer je bila ob 14. uri proslava društva Vranov let. Za prevoz in enolončnico je poskrbelo Združenje za vrednote NOB Litija. V soboto, 14. 9. 2019, so se »Sokolci« odpravili na Košenjak nad Dravogradom. Z razgledom zaradi slabega vremena niso imeli sreče. V planinskem domu so se jih razveselili, saj gostov ni bilo veliko. Pohoda se je udeležilo 25 pohodnikov. 21. 9. 2019 je planinska sekcija Sava – Kojoti organizirala izlet na Kurešček, ki se ga je udeležilo 17 pohodnikov. Devet se jih je odločilo za daljšo varianto od Turjaka in Zapotoka do cilja, osem pa za krajšo različico. V lepem vremenu so uživali v razgledu na domače Zaslavsko hribovje ter Ljubljansko barje. V Haloze – pokrajino najboljših belih vin – se je 28. 9. 2019 odpravilo 28 članov planinske sekcije Sokol. V Cirkulanah, v gostilni Herman, jih je zjutraj čakala kavica. Potem so z domačinom, g. Kokotom, začeli pohod do cerkvice sv. Ane, nato pa so po markirani Bračičevi poti osvojili Gorenjski, Kojnikov in Beljski vrh.

Načrtovani izleti in akcije v novembru 2019:

- 16. 11. 2019 – Nekam v »gorice« (sekcija Sava),
- 23. 11. 2019 – Slivnica (sekcija Sokol),
- 30. 11. 2019 – Gabrska gora (sekcija Sokol).

Program je okvirjen, več informacij o izletih pa dobite na društvu in na spletu <http://www.pdrustvo-litija.si/>.

Dobro sodelovanje z osnovnošolci iz Šmartnega

Avtorica članka: Vera Bric

Že štiri leta zapored učenci četrtega razreda Osnovne šole Šmartno pri Litiji obiskujejo naše društvo, ki, kot vemo, organizacijsko pokriva dve občini, Litijo in Šmartno pri Litiji. Na njim razumljiv način jim predstavimo delovanje društva ter dejavnosti in aktivnosti, ki se odvijajo pri nas. Pripravimo pa jim tudi razstavo naših izdelkov in jim povemo, kako jih izdelujemo.

O bisk učencev je del aktivnosti, ki so dijo k projektu Korak k Sončku, ki poteka pod okriljem Zveze Sonček in si prizadeva, da bi bila drugačnost posameznikov v okolju nekaj povsem normalnega. Ta projekt v Osnovni šoli Šmartno pri Litiji izvajajo že nekaj let. Cilj projekta je, da že osnovnošolci razumejo različnosti in znajo biti sočutni, da razumejo stisko drugega in znajo priskočiti na pomoč, kadar je to potrebno. Na obisk v šolo povabijo ljudi, inva-

lide z različnimi posebnimi potrebami, ki so kljub hudim vsakodnevnim preizkušnjam optimistični, uspešni na določenem področju in polni življenjske energije. Prve dni oktobra so v šolo poleg predstavnikov Društva paraplegikov ljubljanske regije povabili tudi predstavnike našega društva. Za učence 5. razreda, ki so bili v preteklem šolskem letu na obisku v društvu, smo pripravili delavnico, na kateri si je vsak od 84 učencev petega razreda izdelal svojo okra-

sno škatlico. Glede na to, da sva s sodelavko Cvetko potreben material pripravili že prej v društvu, je delo v razredu potekalo brez večjih zapletov. Učenci so lepo sodelovali, bili s svojim izdelkom zadovoljni, še posebno, ker so izdelane škatlice okrasili in dopolnili s slastnim čokoladnim bonbonom. Hvala tudi vsem učiteljicam, ki so sodelovale pri izvedbi naše delavnice in bolje kot midve znale usmerjati radoživost svojih učencev.

Ustanovitev invalidskega podjetja

Avtor članka: MDI Litija - Šmartno

Naše društvo bo naredilo korak naprej, saj razmišljamo o tem, da bi ustanovili invalidsko podjetje.

Invalidsko podjetje je za invalide najlažja možnost za zaposlitev, podjetju pa ta status omogoča pravice do različnih oprostitvev in olajšav, kar mu glede na stroške usposabljanja in zaposlovanja invalidov omogoča, da je pri poslovanju tudi ekonomsko uspešen. Ta podjetja predstavljajo neke vrste socialno ekonomijo. Ob sedanjih obliki organiziranosti (društvo in so. p.) bomo ustanovili še invalidsko podjetje kot d. o. o. Obe pravni osebi bosta na trgu izvajali dosedanje dejavnosti, kot so: urejanje okolice v okoliških krajih, vzdrževanje otroških igrišč, manjša vzdrževalna dela, kot je čiščenje pisarn, trgovin, uradov, poslovnih in stanovanjskih stavb ... Z dejavnostjo invalidskega podjetja in ustvarjenim dobičkom nameravamo tudi izboljšati delovanje društva oziroma povečati obseg in kakovost pomoči invalidom.

Društvo upokojencev Šmartno pri Litiji

Avtor članka: Boris Žužek

V petek, 4. oktobra, smo izvedli poldnevni izlet na Dolenjsko.

Naš prvi postanek je bil pri Srednji kmetijski šoli Grm Novo mesto, kjer smo v bifeju popili jutranjo kavico, nato pa smo se napotili na bližnjo Trško goro; nekateri peš, za druge pa je domačinka Jožica Verček organizirala prevoz. Po prihodu na Trško goro smo se napotili najprej v romarsko cerkev, kjer nam je prijazni domačin predstavil to znano romarsko svetišče in nas seznanil z njegovo zgodovino. Po prihodu iz cerkve, potem ko smo zapeli

še dve Marijini pesmi, nas je povabil v svojo zidanico vinogradnik in nas počastil z novim vinom. Nato smo odšli po Slakovi poti mimo njegove zidanice do domačije gostiteljice Jožice, ki nam je pripravila pravo dobrodošlico z domačimi specialitetami inokusnim kosilom. Nad njenimi dobrotami smo bili prijetno presenečeni.

Po prihodu v dolino smo z avtobusom nadaljevali pot do Mokronoga in se povzpeli do Marijine cerkve na Žalostni gori, kjer župnikuje nekdanji šmarski kaplan Klavdij Peterca.

Nato smo se odpravili skozi Trebnje in Radohovo vas proti domu, kamor smo prispeili v zgodnjih večernih urah.

V torek, 8. oktobra, smo imeli prostovoljke in prostovoljci, ki sodelujemo v projektu »Starejši za starejše« iz Šmartnega, Litije in Gabrovke drugi del izobraževanja, ki ga je izvedla ga. Danica Kurent iz Trbovelj. Spregovorila je o preobremenjenosti posameznika in nakazala nekatere rešitve.

V mesecu oktobru smo izvedli tudi dva rekreacijska pohoda v šmarsko okolico.

Telovadke skupine PUNGRT Šmartno v Domu Tisje

Avtorica članka: Ančka Ulčar

V dnevih »Simbioza GIBA« smo se telovadke skupine PUNGRT odzvale povabilu Doma Tisje in v četrtek, 17. 10. 2019, skupaj z varovanci izvedle telovadbo na prostem.

Ob prihodu v Dom Tisje ob 9.30 je bil že zakurjen ogenj in kmalu je zadišalo po pečenemu kostanju. Za dobro vzdušje sta poskrbela g. Vili Lušina s harmoniko in pa Jože Ambrož, ki je med peko kostanja našel čas tudi za petje.

Priključile smo se še telovadke in nastal je kompleten ansambel. Zapeli smo nekaj pesmi pred telovadbo, po telovadbi pa še več. Varovanci so se po svojih močeh tru-

dili, da so z nami sodelovali, po telovadbi pa smo bili vsi postreženi s pečenim kostanjem. Preživele smo čudovito dopoldne, hvala za povabilo!

Vabilo na predstavo Profesor Kuzman mlajši

Vljudno vabljeni, da se nam **24. novembra** ob 19. uri pridružite v **Kulturnem domu Šmartno pri Litiji** na večeru smeha, na katerem nas bo **Uroš Kuzman** v **Monokomediji o di(v)jakih in (m)učiteljih** popeljal na ekskurzijo po spominih na piflanje, plonkanje, pisanje in špricanje. Vstopnice že na voljo v TIC Šmartno in na Eventim prodajnih mestih (Petrol, Pošta, OMV ...).

V predprodaji lahko kupite tudi abonmajske vstopnice za ogled vseh štirih dogodkov, ki bodo popestrili jesensko-zimske večere. Poleg Profesorja Kuzmana bodo v kulturnem domu nastopili tudi **Brade** (9. decembra), **Orlek in Matjaž Javšnik** s koncertno komedijo **Frpruh** (17. januarja) in **Jasna Kuljaj** (13. februarja). Cena vstopnice za posamezno predstavo je **15 €**, cena abonmajske vstopnice pa **54 €**.

Zakaj je dobro biti član Obrtno-podjetniške zbornice Slovenije?

Avtorica članka: Rosana Škulj

Mnenja o tem so seveda različna, zagotovo pa velja: član, ki se zaveda vsega, kar zbornica kot učinkovit varuh pravic in interesov obrtnikov in podjetnikov izbori zanj v obliki ugodnejših zakonskih obveznosti, in ki uporabi vsaj nekaj od tega, kar mu zbornica ponuja v obliki svojih storitev, je svojo članarino dobro naložil.

1. Zato, ker smo zbornica malih in smo njihov glas. Obrtno-podjetniško zbornico smo pred štiridesetimi leti ustanovili obrtniki sami, ker nismo hoteli biti skupaj z velikimi v državni zbornici.
2. Zato, ker dobro poznamo probleme in interese obrtnikov in malih podjetij ter jih uspešno zastopamo pred vlado oziroma državo. S povezovanjem v svoji zbornici, po »branžah« v strokovne sekcije, mali postanemo glasni, močni in vplivni.
3. Zato, ker smo blizu članov.
4. Zato, ker smo za člane še vedno najboljši »servis« in se po-

svetimo prav vsakemu izmed njih.

5. Zato, ker skrbimo, da so člani dobro informirani. Vsak mesec člani dobijo revijo Obrtnik s priložo Obrtnikov svetovalec ter obvestila območne obrtno-podjetniške zbornice, prosto lahko dostopajo do naših spletnih strani z več tisoč aktualnimi informacijami.
6. Zato, ker članstvo v OZS poleg vsega naštetega prinaša tudi vrsto drugih ugodnosti.

Član Obrtno-podjetniške zbornice Slovenije je lahko vsaka fizična ali pravna oseba, ki opravlja obrtno dejavnost ali domačo in umetnostno obrt, oziroma katerokoli drugo pridobitno ali nepridobitno dejavnost.

V letošnjem letu (od aprila dalje) so se včlanile naslednje podjetnice, podjetniki oziroma podjetja:

- SAN-ING, SVETOVANJE IN INŽENIRING, PETRA PRIVŠEK KONJACIČ, S. P.
- OBLAGANJE TAL IN STEN, MIRO MIJIČ, S. P.
- FRIZERSTVO META, MARJETA GROBOLJŠEK, S. P.
- OBDELAVA KOVIN, MIHA PESTOTNIK, S. P.
- VARJENJE IN MONTAŽA, MITJA KOVAČ, S. P.
- KRISMODE PLESKARSKA IN ZAKLJUČNA GRADBENA DELA, d. o. o.
- MESNINE BAJEC, PREDELAVA IN PRODAJA MESA, NATALIJA BAJEC, S. P.
- GRIČ – AR, GRADBENO PODJETJE, d. o. o.
- EKOLOŠKO NAČRTOVANJE IN GRADNJA GREGOR BERČON, S. P., KOZMOTEKTON
- OMAHEN-TRANSPORT, d. o. o.
- M TRADE računovodske storitve in finančni inženiring, d. o. o.

OO SLS Šmartno pri Litiji in Litija obiskala Prekmurje ob 100-letnici priključitve

Avtorica članka: Veronika Jesenšek, predsednica OO SLS Šmartno pri Litiji

V nedeljo, 20. 10. 2019, sta se občinska odbora Slovenske ljudske stranke Šmartno pri Litiji in Litija skupaj odpravila na jesenski izlet v okviru projekta Povežimo Slovenijo. Tokrat smo se odločili, da obiščemo Prekmurje, ki letos obeležuje 100 let priključitve k matični domovini.

Najprej smo bili pri sv. maši v božjepotni cerkvi v Turnišču, ki se nahaja v murskosoboški škofiji. Po maši nas je pozdravil domači župnik Andrej in nam prijazno predstavil zgodovino cerkve. Na

koncu smo presenečeno ugotovili, da izhaja iz Male Štange.

Pot smo nadaljevali v lončarsko vas Filovci, kjer smo si ogledali muzej lončarstva na prostem.

Pred kosilom nas je pozdravil lokalni predstavnik SLS in predstavil življenje Slovencev v Prekmurju nekoč in danes. Med drugim je povedal, da so bili pred sto leti s strani tujcev zatirani glede jezika in kulture. Zaradi težkih razmer v preteklosti so se ljudje množično izseljevali na različne konce sveta.

Po pravem prekmurškem kosilu smo obiskali še tropski park v Dobrovniku, kjer smo pokukali v proizvodnjo orhidej – tam jih dnevno zacveti preko 4000.

Naše lepo in zanimivo druženje na skupnem jesenskem izletu smo zaključili z razgledom s stolpa Vinarium v Lendavskih goricah, s katerega smo z višine 53 m opazovali sončni zahod.

Udeleženci izleta smo se razšli s prijetnimi vtisi in dobrim občutkom, da ohranjamo stike ter obenem spoznavamo našo prelepo domovino.

Sejem Dobrote šmarske dežele

Avtorica članka: Tanja Dolar, Javni zavod Bogenšperk

Že drugo leto zapored je v mesecu oktobru v središču Šmartnega potekal jesensko obarvani sejem Dobrote šmarske dežele.

Sejemska prireditev, ki se je začela ob 9. uri, je privabila večje število obiskovalcev kot lanski jesenski sejem. Vse kaže, da so domačini sprejeli sejmsko dogajanje v Šmartnem, na kar smo kot organizatorji zelo ponosni. Na dogodku je sodelovalo 23 obrtnikov in rokodelcev ter pridelovalcev iz Šmartnega in okoliških krajev, ki so pripravili pestro ponudbo domačih pridelkov in izdelkov. Obiskovalci sejma so lahko kupili številne domače dobrrote, med drugimi tudi kruh, potice in mesnine. Na prireditvi so sodelovale kmetije Pr' Gabršek, Pr' Špan, Sirarna Sešlar Demeter in Kmetija z Razborca, ki so ponujale domače mlečne izdelke. Pester izbor izdelkov sta dopolnili dve čebelarji družini, in sicer Čebelarstvo Dremelj in Čebelarstvo Potisek z Liberge, z različnimi vrstami medu in medenih pridelkov. Del sejemskega

skega dogajanja je bil namenjen ponudnikom obrti, ki so predstavili pester izbor rokodelskih izdelkov. Branka Markelj, Sanja Gracej in Nika Matič iz Nikki World so med drugim prodajale tudi ročno izdelan nakit. Na stojnicah so obiskovalci lahko izbirali med različnimi pleteninami in kvačkanimi izdelki. Poskrbeli smo tudi, da šmarčane ne bo zeblo v hladnih jesenskih dneh, saj so Miranda Seničar, Nevenka Košir in Majda Hočevnar ponujale kape, šale in rokavice ter izdelke iz filca. Z nami so bili tudi ponudniki zeliščarskih izdelkov, in sicer Zeliščna kmetija Pr' Janez, Margita Vehar iz Dežele zelišč, Domača apoteka Angel in Domačija Pivec. Pester izbor na stojnicah so dopolnili Ekološka kmetija Vodnjov s prodajo suhega sadja, sadnih lističev, lešnikov in orehov, VDC Zagorje, enota Litija z različnimi rokodelskimi izdelki (copati, torbice, denarnice)

in lončarja Gligič. Tudi za najmlajše je bilo poskrbljeno, saj so ti na stojnicah lahko našli različne igrače, poleg tega so ves čas sejma potekale otroške ustvarjalne delavnice na temo jeseni. Sejmsko ponudbo so popestrili prostovoljci iz Osnovne šole Šmartno pri Litiji z domačimi čaji in piškoti ter frizerka Zorica Ulčar iz Studia Frizurca, ki je poleg naravne lasne kozmetike ponujala tudi pregled lasišča in masažo rok. Seveda je bilo poskrbljeno tudi za hrano in pijačo, saj je bila z nami gostinska ponudba okrepčevalnice Kuhla in gostilne Krznar. Za degustacijo vin pa je poskrbelo Vinogradiško društvo ŠTUC Šmartno pri Litiji. Sejem Dobrote šmarske dežele je prijetno popestril jesensko dogajanje v Šmartnem pri Litiji. V spominu nam bo ostal predvsem zaradi pestre sejemske ponudbe, dobre hrane in odlične družbe.

Slovesno na Libergi

Avtor članka: Uroš Pušnik

V nedeljo, 20. oktobra, so zvonovi in liberški pritrkovalci slovesno vabili k bogoslužju malega žegnjenja. Cerkvica je bila polna domačih in okoliških vernikov, slovesnost pa sta polepšala ubrano ljudsko petje in molitev.

Bogoslužje je vodil domači šmarski župnik g. Marko Mohor Stegnar. V mašnem nagovoru je izpostavil pomembnost in vztrajnost v molitvi, saj je še kako nujno moliti v vseh, ugodnih in neugodnih časih. V molitvi ne smemo omagovati, temveč moramo z njo poživiti svojo vero. Ta dan smo obhajali tudi misijonsko nedeljo in glede na čase, v katerih živimo, lahko rečemo, da smo današnji verniki pogostokrat tudi sami misijonarji sodobnega časa.

Lepo obnovljena cerkev nagovarja mimoidoče, da tod še živijo verni in v veri pokončni ljudje. Pred liberškimi farani je še kar nekaj planov, povezanih z obnovo tega svetišča, in glede na videno jim bo zagotovo uspelo uspešno izpeljati še marsikateri načrt do žegnjenja ob godu zavetnikov cerkvice.

Ogled kmetij z različnimi dopolnilnimi dejavnostmi v Poljanski dolini

Avtorica članka: Barbara Kržišnik, KGZS – Zavod Ljubljana

V okviru izobraževanj in usposabljanj za ohranjanje in spodbujanje razvoja kmetijstva in gozdarstva v občini Šmartno pri Liti smo v petek, 27. 9. 2019, organizirali »ogled dobrih praks na področju dopolnilnih dejavnosti v Poljanski dolini«.

Obiskali smo štiri kmetije, ki imajo priglasišeno dopolnilno dejavnost v deželi pod Blegošem, kot ji radi rečejo domačini. S tem smo želeli povezati kmetije z našega območja, ki imajo že priglasišeno dopolnilno dejavnost, mlade kmete, ki so kandidirali na zadnjem razpisu za mladega prevzemnika, in tudi druge kmete v želji, da jih čim bolj seznanimo s tem, kakšne so še možnosti razvoja dopolnilnih dejavnosti na njihovih kmetijah. Skozi delavnico so udeleženci pridobili znanje in veščine, ki jih bodo lahko izkoristili ob morebitni preusmeritvi njihove kmetije ali ob morebitni prigrasitvi dodatnih dejavnosti.

V Sloveniji ima 4859 kmetij priglasišeno dopolnilno dejavnost, teh dejavnosti je 15358, v povprečju to pomeni 3,2 dopolnilni dejavnosti na kmetijo. Prevladujejo storitve s kmetijsko in gozdarsko mehanizacijo, različne vrste predelave in turizem na kmetiji. Ker v občinah Šmartno pri Liti in Litiji primanjkuje dopolnilnih dejavnosti, vezanih na predelavo kmetijskih proizvodov, smo želeli predstaviti več primerov dobrih praks različnih dopolnilnih dejavnosti v Poljanski dolini in s tem dokazati, da se tudi na hribovskih kmetijah da ustvariti dodaten vir zaslužka ali celo ustvariti delovno mesto na kmetiji. Najprej smo obiskali kmetijo Lužar, ki je

med najvišje ležečimi kmetijami na Kladju, vasi, ki se že odpira proti Žirovskemu vrhu v Poljanski dolini. Ker je bilo sončno in jasno jutro, smo imeli priložnost z dvorišča kmetije videti s soncem obsijani Triglav. Peka kruha in domačih piškotov ter izdelava testenin na tradicionalen način so glavne dejavnosti na kmetiji. Pri tem sodelujejo vsi družinski člani in še dve zunanji sodelavki, vsi pa so zaposleni na kmetiji. Z dopolnilno dejavnostjo so se začeli ukvarjati januarja 2009, a so se kmalu po tem razširili v samostojno podjetje. Na kmetiji ponujajo ročno in strojno rezane jušne rezance, široke rezance, ribano kašo, kruh iz krušne peči, mlince, mešane piškote, peciva, potice, krhke flancate in domači med.

Na kmetiji Pustotnik, ki se nahaja v Gorenji vasi, je bil naš drugi postanek. Tam obdelujejo 25 hektarjev površin in imajo čredo približno štiridesetih molznic črno-bele pasme. Iz kmetije, na kateri je bilo sirarstvo sprva le dopolnilna dejavnost, so v petindvajsetih letih razvili podjetje, ki danes poleg družinskih članov zaposluje še ekipo desetih sodelavcev. So prva zasebna sirarna v Sloveniji in ena redkih na območju srednje Evrope, ki na enem mestu predeluje tri različne vrste mleka (kravje, kozje in ovčje). Ponujajo izbor več kot sedemdesetih različnih mlečnih

izdelkov in sirov, vsak dan pa predelajo 1458 litrov mleka. Oče Milan Brence je tudi predsednik Združenja kmečkih sirarjev Slovenije.

Tretja kmetija, ki smo jo obiskali, je bila kmetija pri Jakuc – čebelarstvo Inglič v Srednji vasi, ki ima že več kot stoletno tradicijo. Na kmetiji se poleg čebelarstva ukvarjajo še z živinorejo, ohranjajo pa tudi stara poslopja (stara hiša iz leta 1636, kozolec topolar iz leta 1838, hlev iz leta 1888) ter kmetijsko in čebelarsko opremo. Trenutno čebelarijo z okoli 100 čebeljimi družinami, s poudarkom na čistosti in avtentičnosti kranjske sivke, vse z namenom zagotoviti najvišjo možno kakovost izdelkov in medu, ki ga tržijo pod uveljavljeno blagovno znamko »Med izpod Blegoša«. Gospodar Štefan Inglič je tudi predsednik Čebelarskega društva Blegoš.

Na koncu pa smo se ustavili še na kmetiji Okršlan, ki leži v vasi Sveti Florijan nad Škofjo Loko. Ukvarjajo se s predelavo sadja in medu, sprejemajo pa tudi zaključene družbe ter nudijo domačo hrano. Njihovi proizvodi so suhi jabolčni in hruškovi krlji ter suhe češplje in hruške, cvetlični, gozdni in kostanjev med, žganja in likerji. So dobitniki številnih priznanj za svoje izdelke, žena gospodarja Janeza Kožuha, Ema Kožuh, pa je leta 2009 postala tudi mlada kmetica leta. Pri delu na kmetiji pomagajo vsi družinski člani. V bližini kmetije se nahaja Zejčarjev kostanj, ki sodi med najdebelejše slovenske prave kostanje, drevo pa je staro več kot 200 let. Ob prihodu smo si ogledali to naravno znamenitost, ob odhodu pa nam je gospodar predstavil tudi zbirko starega kmečkega orodja, ki je na ogled na vrhu lesenega kozolca.

Na kmetiji Okršlan pa so nam pripravili okusno domače kosilo, pridružila se nam je tudi Lucija Kavčič, predsednica Gorenjske turistične zveze, ki nam je s slikovnim gradivom predstavila razvoj turizma v Poljanski dolini in v vlogi Mete odigrala tudi

Predsednica Gorenjske turistične zveze Lucija Kavčič nam je na kmetiji Okršlan predstavila turizem v Poljanski dolini ter odigrala prizor iz filma Cvetje v jeseni.

prizor iz filma Cvetje v jeseni.

Udeleženci ekskurzije so bili navdušeni nad kmetijami, ki smo jih obiskali. Gre predvsem za perspektivne kmetije, ki imajo vizijo, in gre za člane kmetij, ki so polni idej za prihodnost in svojo kmetijo predstavljajo v najlepši luči. Upam, da se bodo udeleženci ekskurzije še vračali v **deželo dobrot pod Blegošem**, saj nam ta dolina ponuja tudi veliko naravnih in kulturnih znamenitosti, ki jih je težko obiskati v tako kratkem času. Na vseh kmetijah so nam pripravili tudi degustacijo izdelkov, saj se obiskovalci le tako najlažje prepričajo o kakovosti njihovih izdelkov.

Čebelar Štefan Inglič pred svojim čebelnjakom v Srednji vasi

Bor Artnak zmagal na mastersu do 16 let, Nastja Kolar zmagala na ITF-turnirju v Egiptu

Avtorica članka: Melita Poglajen

Odlično je sezono 2019 zaključil najboljši slovenski igralec v svoji starostni kategoriji Bor Artnak, ki je z zmago na zaključnem mastersu 2019 v kategoriji do 16 let še enkrat znova dokazal, da je enostavno najboljši.

Ne smemo namreč pozabiti, da so imeli letos pravico nastopa na zaključnem mastersu tudi leto starejši tekmovalci, saj ima Bor še eno leto pravico nastopati v kategoriji do 16 let, v kateri bo novo sezono 2020 začel na prvem mestu slovenske teniške lestvice do 16 let. Čestitamo!

Na enem zadnjih turnirjev pred zaključnimi mastersi v kategoriji do 18 let je odlično nastopila **Pia Poglajen**, ki se je uvrstila v polfinale in dosegla končno 3. mesto. Pia si je s tem tudi zagotovila nastop na zaključnem mastersu v kategoriji do 18 let.

Na zaključni masters se v vsaki starostni kategoriji uvrsti le 12 najboljših tekmovalcev. Od igralcev Tenis kluba AS Litija so si to pravico v sezoni 2019 z uspešnimi nastopi priigrali **Žiga Šeško** v kategoriji do 12 let, **Jaka Tomažin** v kategoriji do 14 let, **Pia Poglajen** v kategoriji do 18 let in **Tina Kristina Godec** in **Mark Mesarič** v članski kategoriji. Čestita-

mo vsem za uspešne nastope v sezoni 2019! Na mednarodni sceni je po lažji poškodbi znova blestela **Nastja Kolar**. Za začetne turnirje si je izbrala dva turnirja serije ITF z nagradnim skladom 15.000 \$ in dosegla odličen rezultat. Na prvem turnirju v Kairu se je uvrstila v finale in osvojila 2. mesto, na drugem pa je ugnala vse tekmičice in osvojila 1. mesto. V finalu je v maratonskem dvoboju, ki je trajal skoraj 3 ure, ugnala prvo nosilko Sandro Semir z rezultatom 6 : 3, 5 : 7, 7 : 6 (4). **Nastja Kolar** v času nastajanja tega članka že nastopa na turnirju z nagradnim skladom 25.000 \$ in upamo, da bo prav tako uspešna. Čestitamo!

Prav na turnirju z nagradnim skladom 25.000 \$ v Ricanyju na Češkem je enega svojih največjih uspehov dosegel **Nik Razboršek**, ki se je po zmagi nad 3. nosilcem Václavom Safranekom v prvem krogu nato uvrstil v četrtfinale. Čestitamo!

Slovenska Davis cup reprezentanca z našim Nikom Razborškom

Bor Artnak - zmagovalec Mastersa 2019

Še pred turnirjem na Češkem pa je **Nik Razboršek** zastopal barve Slovenije na tekmi Davisovega pokala v Egiptu, na kateri je bila naša reprezentanca uspešna in se bo tako prihodnje leto borila za nastop v prvi svetovni skupini Davisovega pokala. Bravo fantje!

Tenis klub AS Litija sporoča, da so v teku že prijave za **Zimsko teniško ligo AS**. Več novic o tem lahko spremljate na naši Facebook strani in na naši spletni strani. Na voljo pa je tudi še nekaj prostih terminov za igranje tenisa v zimski sezoni. Več informacij dobite v Tenis klubu AS Litija. Vabljeni!

Navodila za oblikovanje oglasov, vabil in voščil

Postavitve vabil oziroma oglasov:

- celostransko: 190 x 267 mm
- polovična pokončna: 92,5 x 267 mm
- polovična ležeča: 190 x 131 mm
- četrtnina pokončna: 92,5 x 131 mm
- osminka ležeča: 92,5 x 65,5 mm

Upoštevatiti je treba pravila za tisk:

- barvni prostor cmyk
- 300 dpi za jpg
- vektorsko oblikovani oglasi v pdf, .cdr, .eps ali .ai tudi v cmyk barvni prostor.

V primeru, da bodo oglasi ali vabila narejeni v Wordu, bodo le-ti posredovani oblikovalcu.

Oblikovalec bo izstavil račun naročniku.

LATINO MARTINI II

Tamburaški orkester Šmartno vabi na tradicionalni koncert **Latino Martini**. Letošnji koncert bo enajsti po vrsti, program bo obarvan filmsko. Slišali boste znane melodije iz različnih filmskih uspešnic. Poleg odlične glasbe lahko pričakujete veliko zabave, tamburaši obljublajo tudi pijačo!

Preverite in pridite v **soboto, 23. novembra, ob 19. uri v Dvorano Pungrt!**
Vstop je prePROST!

Tamburaši bodo veseli vašega obiska!

Obvestilo uredništva

Od 1. oktobra 2019 prispevke za objavo v Krajevni novicah
zbiramo na elektronskem naslovu
krajnovenovice@bogensperk.si.

Uredništvo Krajevnih novic

*Prazen dom je in dvorišče,
naše oko zaman te išče,
solza žalost in bolečina te zbudila ni.
Ostala je praznina, ki hudo boli.*

Sporočamo žalostno vest, da je v 69. letu umrla

ŠTEFANIJA JERANT,

6. 12. 1949–18. 10. 2019.

Neutolažljivi mož Gušti s sinom Alešem ter hči Nataša z družino

*Ljubil si zemljo,
bil njej si predan,
a prišel je dan,
ko v njej baš počival,
in v naši zavesti
baš svetle lučke prižigal.*

ZAHVALA

Zapustil nas je dragi ata, tast, dedek in pradedek

JANEZ CEGLAR,

28. 6. 1937–5. 9. 2019.

Iskrena hvala vsem sorodnikom, prijateljem, sosedom in znancem za izrečeno sožalje, darovane sveče, cvetje in svete maše. Zahvaljujemo se g. župniku Marku Mohorju Stegnarju za lepo opravljen obred in pevcem za zapete žalostinke. Najlepše se zahvaljujemo tudi gasilcem PGD Zavrstnik za sodelovanje pri pogrebni slovesnosti. Posebna zahvala tudi Zdravstvenemu domu Litija, patronažnima sestrama Sandri in Natji za pomoč pri njegovi boleznih.

Hvala vsem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti.

Vsi njegovi

*Zapel je zvon
tebi v slovo,
poln bolečin
ostaja spomin,
ostaja praznina,
molk in tišina.*

ZAHVALA

Tiho je odšla naša draga mama, babica in prababica

ANTONIJA MIKLAVČIČ

iz Volčje Jame, 5. 6. 1926–10. 10. 2019.

Iskreno se zahvaljujemo vsem za darovano cvetje in sveče. Zahvala tudi vsem, ki ste jo pospremili na njeni zadnji poti.

Vsi njeni

*So trenutki, za katere bi želeli,
da se nikoli ne končajo,
in so tisti, ki prizadenejo, bolijo,
vzamejo in nas opominjajo na minljivost ...*

ZAHVALA

Kruta bolezen te je iztrgala iz naše sredine in nam povzročila vrzel, ki je ni moč zapolniti.

Od nas se je poslovil dragi

MARJAN TOMAŽIČ,

9. 1. 1945–22. 9. 2019.

Hvala vsem, ki ste bili v težkih trenutkih z nami, nas opogumljali in nam izrekli sočutne besede tolažbe tudi po tem, ko je upanje že umrlo. Posebna zahvala dr. Tanji Ptičar, dr. Renati Kopriva in ge. Miji Loc za pomoč in skrbno nego do zadnjega dne ter pevcem za čutno zapete pesmi. Hvala tudi vsem ostalim, ki ste pripomogli k lepemu slovesu, in vsem, ki ste ga pospremili na zadnjo pot.

Žalujoci: žena in sinova z družinama

*Ko tvoje zaželimo si bližine,
gremo tja, v ta mirni kraj tišine,
tam srce se tiho zjoče,
saj verjeti noče,
da te več med nami ni.*

*Čeprav tvoj glas se več ne sliši,
beseda tvoja v nas živi,
povsod te čutimo mi vsi ...
Med nami si!*

V SPOMIN

Mineva pet let, odkar nas je za vedno zapustil
dragi mož, oče, brat, stric in svak

LOJZE MIGLIČ

(10. 5. 1941–29. 10. 2014).

Hvala vsem, ki se ga spominjate s prijazno mislijo in nam z dobro besedo stojite ob strani.

Žena Vera, sinova Bogdan in Izidor

V SPOMIN

2. decembra bo minilo 5 let, odkar je odšel v večnost
naš dragi

MILAN DOBLEKAR.

Iskrena HVALA vsem, ki se ga spominjate, mu prižgete svečko ali
postojite ob njegovem grobu.

Vsi njegovi

Dobra kneginja Kristijana

Avtor članka: Tim Šteferl, Javni zavod Bogenšperk

Pripadniki plemstva so med nami še vedno prikazani kot kruta, tuja gospoda, ki je na preprostega kmečkega človeka gledala zviška in ga izkoriščala za svoje lastno udobje. Pogosto je ta asociacija pošteno upravičena, a tudi med pripadniki nekdanje aristokracije se najdejo svetle izjeme, med njimi pa nedvomno izstopa kneginja Kristijana Windisch-Graetz.

Marija Kristijana Karolina Auersperg se je rodila februarja 1866 v Auerspergovih palači na Dunaju. Bila je najmlajši otrok mogočnega kneza Vincenca Karla Auersperga in njegove soproge grofice Viljemine Colloredo-Mannsfeld. Knezi Auerspergi so bili ena izmed najpremožnejših in najvplivnejših rodbin takratne Avstro-Ogrske, njihove začetke pa, tako kot začetke Windisch-Graetzov, najdemo na Slovenskem. Po naše namreč Auerspergom pravimo Turjaški, saj izvirajo z gradu Turjak na Dolenjskem. Kristijana je bila lepa in inteligentna mlada princesa, imela je brezskrbno otroštvo in je bila kot mogočna dedinja deležna najboljše izobrazbe, ki je bila takrat na voljo. Govorila je več jezikov, tudi slovensko, rada je brala, slikala in igrala na klavir. Kot 19-letno dekle se je poročila s takrat 31-letnim princem Hugom Veriandom Windisch-Graetzom, edinim sinom in dedičem kneza Huga Alfreda. Resda je bila poroka dogovorjena, vendar je klub temu med zakoncema vzklikala ljubezen, kar je bila prej izjema kot pravilo. Živela sta v srečnem zakonu, v katerem sta vzgojila enajst otrok, razlika med najstarejšim in najmlajšim pa je bila kar 25 let! Sprva sta živela v dvorcu Trebnik v Konjicah, od leta 1904, ko je princ Hugo po očetovi smrti postal knez in prevzel upravljanje obsežnih posestev, pa na dvorcu Hošperk pri Postojni. Osebnosti zakoncev pa sta se vendarle razlikovali – knez Hugo Veriand je bil po značaju umirjen in premišljen, kneginja Kristijana pa vedno dobrovoljna, ustvarjalna in odločna, z odličnim smislom za humor, s katerim je razveseljevala vsakogar. Zaradi njene dobrote je niso imeli radi samo člani rodbine, ampak tudi prebivalci krajev, v katerih je živela. Kljub temu da je bila visoka plemkinja, ni do preprostih ljudi čutila nobenega prezira in nikdar nikomur ni odrekla pomoči, če jo je potreboval. Vsak božič je za otroke iz revnejših družin pripravila praznovanje, prav vsak je od kneginje dobil tudi darilo. Večkrat je zahajala na tržnico, kjer se je družila z ljudmi, vedno nasmejana in radoživa, z možem pa sta bila pogosto krstna botra otrokom svojih zaposlenih.

Leta so hitro minevala, njeni otroci so odrasli, kmalu po koncu prve svetovne vojne pa je postala vdova. Očeta je nasledil najstarejši sin Hugo Vincent, Kristijana pa je ostala vodilna oseba v družini, h kateri so se mlajše generacije zatekale po nasvete, ki jih je modra gospa nedvomno imela več kot dovolj. Na začetku 30-ih let se je s Hošperka preselila na dvorec Slatna nad Šmartnim pri Litiji, ki je bil v lasti njenega najmlajšega sina, princa Gottlieba, na bližnjem Bogenšperku pa je z družino živel starejši Alfred. Princ Gottlieb ni bil poročen in je večino časa živel v Postojni, zato je gospodarjenje na Slatni prevzela Kristijana. K njej so pogosto zahajali sorodniki in prijatelji, »čez Slatno« pa so v šmarsko šolo hodili tudi mnogi otroci iz okoliških krajev. Kneginja jih je velikokrat pričakala pred dvorcem in jim dala kakšen kos belega kruha z namazom, včasih pa tudi razne sladkarije. Zelo rada je preživljala čas s svojimi otroki in vnuki, zanje je pogosto organizirala tudi družinske izlete, najraje v Portorož. Čeprav so bili njeni otroci deležni zasebnega šolanja, je po njenem nasvetu večina vnukov hodila v javne šole skupaj s svojimi sovrstniki iz preprostih družin. Kneginja namreč ni želela, da bi njeni vnuki živeli ločeno od ostalih, pogosto so se knežji otroci hodili igrati skupaj s svojimi sošolci in se nikdar niso imeli za »boljše od ostalih«. Tako so se razvila prijateljstva, nekatera izmed njih so ostala do danes.

Leta 1941 so prišli temni časi – nacistična Nemčija in Italija sta napadli Jugoslavijo, ki je kmalu kapitulirala. Čeprav je večina plemstva pozdravljala prihod okupatorja, so mu Windisch-Graetzi tiho nasprotovali, Kristijana je tudi močno prezirala naciste, saj jih je označevala kot »braune Bande« (nem: rjava drhal). Kmalu po okupaciji je veliko njenih služabnikov in zaposlenih odšlo v partizane, kneginja in ostali člani družine so bili na skrivaj naklonjeni Osvobodilni fronti in so slovenskim partizanom ali njihovim družinam na svojih posestvih večkrat nudili zavetje, skrivali orožje ali kako drugače pomagali. Po kapitulaciji Italije leta 1943 so Slatno in Bogenšperk zasedle nemške čete, Kristijana se je umaknila v Trst, princ Alfred na Češko, princ Gottlieb pa je ostal v zasedeni Jugoslaviji. Proti koncu vojne so dvorec Slatno požgali partizani, Bogenšperk je postal državna last, princ Gottlieb je bil aretiran, kasneje pa se je za njim izgubila vsaka sled. Ob koncu vojne je bila kneginja stara 79 let, toda vseeno odličnega zdravja in polna energije navkljub vsem tragedijam, ki so doletele rodbino med in po vojni. Jesen življenja je preživela v Trstu, kjer so jo pogosto obiskovali otroci, vnuki in pravnuki, ko so potrebovali njeno pomoč ali nasvet. Dobra kneginja Kristijana je umrla v visoki starosti 96 let v Trstu, v krajih, ki jih je zaznamovala v času življenja, pa njena dobrota v zgodovinskem spominu živi še danes.

Mlada princesa Marija Gabrijela Windisch-Graetz
(fotografijo hrani Pokrajinski arhiv Maribor)

Člani družine Windisch-Graetz v Konjicah leta 1938. Od leve proti desni: princesa Gabrijela, princesa Marija Luiza, kneginja Kristijana, princesa Olga, princ Gottlieb in knez Johann Hohenlohe-Schillingfürst (fotografijo hrani Pokrajinski arhiv Maribor)